Номінація «Сценарій позакласного заходу для 10–11 класів»

Наталя Шумілова,
учитель української мовиі літератури,
Старосільський ліцей Петропавлівської сільської ради
Білгород-Дністровського району Одеської області

П’ять уроків життя від Лесі Українки
Сценарій «круглого столу», присвяченого Дню української жінки (10–11 класи)

УДК 37.091.3:379.81
https://doi.org/10.33989/3083-6387.2026.3.371523

Мета: поглибити знання учнів про життя і творчість Лесі Українки крізь призму сьогодення; показати актуальність ідеї, поглядів, творчості письменниці в сучасному світі; формувати вміння осмислювати текст у контексті сучасних подій; розвивати критичне мислення, творчу уяву та навички самовираження; виховувати повагу до української жінки та національної культурної спадщини, почуття громадянської свідомості й любові до України.

Формат заняття: круглий стіл.

ПЕРЕБІГ ЗАХОДУ

І. Організація класу.

Слово вчителя. Добрий день, учні та гості нашого уроку!

Сьогодні я обрала форму уроку-круглий стіл. Метою такої методики є не стільки вивчення нового матеріалу, скільки обмін думками, де усі учасники мають рівні права на висловнення своєї думки. Це сприяє дружній, позитивній атмосфері.

Сьогодні виповнюється 155 років від дня народження української поетеси та письменниці Лесі Українки. І саме в цей день, 25 лютого 2023 року, на честь народження поетеси, у наших календарях у розпал війни з’явилося нове свято — День української жінки. Сьогодні — день, коли Україна говорить жіночими іменами. Іменами тих, хто стояв біля витоків держави. І тих, хто сьогодні захищає її, лікує, навчає й прославляє.

Це свято не про весну та красу, а про вшанування сили, волі та любові української жінки.

Бути українкою сьогодні — це не про національність, а про стан душі. Це про силу любити, захищати, працювати та вірити у краще майбутнє нашої держави.

Це стосується жінок, дівчат, які проживають на території України, тих, хто виїхав за її межі, але душею разом з Україною. Які,незважаючи на обставини,є прикладом незламності.

Перегляд відеоролика «Незламна Україна».

ІІ. Оголошення теми і мети уроку.

Учитель. Сьогодні ми вшановуємо роль жінки-берегині та видатних українок, спираючись на спадщину Лесі Українки. На уроці у нас будуть і інтерактивні бесіди, презентації про видатних жінок, творчі завдання, сучасні саундтреки та обговорення сучасної ролі жінки.

Талановита і незламна. Її твори, глибокі переконання та погляди на життя актуальні й нині. Ми розглянемо 5 уроків життя, які залишила нам Леся Українка. Проаналізуємо їх, порівняємо. Можливо, щось візьмемо собі…

ІІІ. Засвоєння нового матеріалу.

Презентація «П’ять уроків життя від Лесі Українки».

УРОК 1. Жінка має право висловлювати свою думку як і коли хоче.

У багатьох творах Леся Українка порушує теми, які були табу для тогочасного суспільства. Проте сильна

© Наталя Шумілова, 2026

духом поетеса не боялася висловлювати власну думку всьому світу. Письменниця впевнено і сміливо писала про любов до Батьківщини, про кривди рідного краю всупереч тиску російської влади: «І все-таки до тебе думка лине, мій занапащений, нещасний краю…».

Сучасний саундтрек «І все-таки до тебе думка лине…».

УРОК 2. Жінка не зобов'язана виходити заміж.

Через свої феміністичні погляди Леся Українка мала непорозуміння з батьками. Наприклад, виник конфлікт, коли вона та її молодша сестра Ольга не хотіли брати церковний шлюб. Вони вважали принизливим для жінки вінчальний обряд, який передбачав цілковиту покору чоловікові і довічне йому служіння.

Правоту своїх переконань Леся намагалася обстояти в бесідах з мамою, яка ніяк не погоджувалася прийняти факт неформального шлюбу доньки Ольги. І це їй, деякою мірою, вдалося. Проте згодом, під тиском часу й умовностей, самій Лесі довелося поступитися. Вона повінчалася зі своїм чоловіком Климентом Квіткою. Свою поступливість вона пояснила лише турботою про нього.

З погляду церкви, шлюб (вінчання) — це не просто юридичний договір, а Таїнство, у якому наречені отримують благодать Святого Духа для спільного життя, освяченого Богом. Церква розглядає шлюб як довічний, нерозривний союз чоловіка та жінки, прообраз стосунків Христа та Церкви, мета якого — взаємна любов, спасіння душ та народження дітей.

Перегляд відеоролика « Таїнство вінчання».

УРОК 3. Жінка має право на слабкість.

Звісно, за зачиненими дверима Леся Українка відчувала біль, інколи почувалася розбитою і знесиленою. На такі емоції має право кожна з нас. Не забуваймо, що наша Леся — жінка із вразливою тонкою душею. У її житті були особливо прикрі падіння і болісні втрати.

До прикладу, втрата її найбільшого кохання — Сергія Мержинського. У ніч його смерті Леся відчувала творчий вибух. На одному подиху вона написала глибоку драматичну поему «Одержима». Пізніше вона згадуватиме, що якби в ту страшну ніч не вилила свій біль у слові, то, мабуть, могла б збожеволіти.

Перегляд відеоролика « Будь собою».

УРОК 4. Без надії таки сподіватись.

Життя ще у ранньому віці навчило Лесю Українку бути сильною. Через важку хворобу, туберкульоз, яка вразила її ще в дитинстві, вона була змушена залишатися мужньою і берегти в серці надію. У тендітному втомленому тілі жив неймовірно хоробрий дух. Незважаючи на сильний фізичний біль і слабкість, які Леся відчувала майже щодня, її творчість звучить оптимістично, у ній лунають життєрадісні мотиви, сповнені віри у краще. І такому життєвому кредо вона залишається вірною до останніх днів.

Так! Я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні.
Без надії таки сподіватись.
Буду жити — геть думи сумні!

Монолог « Жінка під час війни».

Хвилина мовчання на вшанування пам'яті військових та мирних громадян, загиблих внаслідок збройної агресії РФ, серед яких багато жінок.

УРОК 5. Жінка може все.

Якраз наприкінці XIX століття, в активний період творчості Лесі Українки, в українському фемінізмі відбувався перехід до нової стадії, до відкритого протесту й боротьби за жіночі права. Леся Українка була «інопланетянкою» свого часу. Вона мала революційні ідеї, метою яких було розширити поле діяльності жінок за межі дітей, церкви та кухні.

Учитель Наталя Шумілова
з учнями Старосільського ліцею
Петропавлівської сільської ради
Білгород-Дністровського району
Одеської області

Твори Лесі Українки також відкрили дорогу в українську літературу жіночим дійовим особам, які, будучи складними особистостями, залишалися водночас жінками з тіла і крові — людьми з інтелектуальними та емоційними потребами. Авторка досягає багатогранних зображень жінок за допомогою різних художніх засобів. На тлі сучасних рухів за права жінок її слова є особливо актуальними.

Презентація « Видатні жінки України».

Ми зібрали лише невелику частину з тих, чиї імена вписані в історію України. Насправді їх значно більше. Українські жінки творили й продовжують творити реальність — сміливо, гідно та незламно.

IV. Заключна частина.
Вправа « Незакінчене речення»
Пісня « Берегиня».Чайна церемонія та привітання.
Читання легенди.

Колись у давні часи Бог роздавав народам дари.Одним дав золото, іншим — моря, ще комусь — великі міста й дороги.

А коли підійшла Україна, у кошику вже майже нічого не залишилось. Тільки зерно, пісня й одна жінка.

Здивувалися ангели:

— Господи, що ж ти даси цьому народові?

І відповів Бог:

— Дам їм жінку, яка вміє чекати й любити, плакати тихо, але стояти міцно, берегти дім навіть тоді, коли навколо буря. Вона навчить дітей співати, посіє хліб у землю, навіть якщо земля ще холодна, і запалить свічку надії там, де інші вже опустили руки. Мине багато років, прийдуть випробування, але доки в Україні буде така жінка — буде жити і сама Україна.

Бо її сила не в мечі, а в серці, що вміє любити без краю.

Номінація «Сценарій позакласного заходу для 10–11 класів»

Оксана Обідченко,
учитель-методист української мови та літератури,
зарубіжної літератури,
Волноваський ЗЗСО І-ІІІ ступенів №7
Волноваської МТГ Донецької області

«Він жив цілковито Україною…»
Сценарій позакласного заходу, присвяченого В. Симоненку (11 клас)

УДК 37.091.3:379.81
https://doi.org/10.33989/3083-6387.2026.3.371524

Мета:

- формувати ключові компетентності: *спілкування державною мовою* — використовувати українську мову як державну для духовного, культурного й національного самовияву; усвідомлювати образне слово як першоелемент літератури; *громадянську* — шанувати права людини та свободи особистості як абсолютної цінності; *загальнокультурну* — дотримуватися норм мовленнєвої культури; *інформаційну* — уміти відшукувати потрібну інформацію в навчальних посібниках та інших джерелах;
- формувати предметні компетентності та компетенції шляхом виконання навчально-пізнавальних і практично зорієнтованих завдань відповідно до змістовних ліній: *власне читацької* — розглянути основні віхи життєвого та творчого шляху В. Симоненка крізь світоглядну призму митця-патріота і людини-філософа; підвести

© Оксана Обідченко, 2026